

SATOV
ZAGREBAČKIH
URARA
18. I 19. STOLJEĆA

IZLOŽBA MUZEJA GRADA ZAGREBA

STUDENI 1968. — SIJEČANJ 1969.

OBRADA MATERIJALA I KATALOG:

NADA PREMERL KRAUS

FOTOGRAFIJE:

JOSIP VRANIĆ

Priređujući ovu izložbu, Muzej grada Zagreba želi dati prilog daljnjem istraživanju i proučavanju povijesti zagrebačkog urarstva. Uz eksponate što ih čuva Muzej grada, izloženi su i primjerci koji su u vlasništvu drugih muzeja ili pojedinih sugrađana.

Kućni sat s mehanizmom datira u Evropi od 14. stoljeća. Međutim u Zagrebu do sada nisu evidentirani satovi s oznakama zagrebačkih majstora urara iz ranijih razdoblja. Najstariji poznati urari građani Zagreba rade u drugoj polovini 18. stoljeća. Arhivski podaci govore o postojanju pedesetak majstora urara koji žive u Zagrebu u 18. i 19. stoljeću.

Satovi iz vremena što ga obrađuje ova izložba sastoje se od tri osnovna dijela: mehanizma, brojčanika s kazaljka i kućišta. Mehanizam je svojom tehničkom zakonitošću potpuno funkcionalna tvorevina, međutim oblikovanje brojčanika s kazaljka i kućišta podliježe stilskim promjenama pojedine epohe, pa ima i estetsku funkciju. Zajedničko djelovanje tehničke i estetske komponente u funkcioniranju sata omogućuje mu da se u pojedinim epohama pojavljuje kao savršeni primjer suradnje majstora urara i likovnog stvaraoca.

U kasnom baroku i ranom klasicizmu sat u nas postaje sve više sastavni dio stambenog enterijera. Sedamdesetih godina 18. stoljeća na kućištu sata gomila se figuralna plastika sa simboličkim i alegoričkim sadržajem (Thomas Leuthner: zidni sat, samostan Remete, kat. br. 2, Heinrich Rosenberg: zidni sat, MGZ, kat. br. 5). Osim satova tog tipa sačuvano je još nekoliko primjeraka iz perioda ranog klasicizma. U Muzeju grada Zagreba

nalize se dva stajaća tabernakl-sata sa signaturom Thomas Leuthner (kat. br. 1,3), a u privatnom vlasništvu u Zagrebu ističe se tabernakl-sat s oznakom urara Petra Frölicha (kat. br. 4).

Od godine 1820. do sredine 19. stoljeća sat postaje sve neophodniji u građanskom kućnom ambijentu, pa je iz tog vremena kod nas sačuvano najviše primjeraka. Da bi se postigla atmosfera kućne intime, ugrađuju se u satove muzički automati s laganim plesnim ili, u doba ilirskog preporoda, nacionalnim napjevima. Urar Peter Semmelroth ističe u Ilirskim narodnim novinama godine 1841. kako je pozvan »od mnogih domorodacah« da ugradi u satove muzičke mehanizme s narodnim napjevima. Evidentirana su četiri sata tog majstora urara i u svakom je od njih ugrađen muzički automat (kat. br. 19, 20, 21, a četvrti sat iz zbirke Krstulović, Split, objavila je Nevenka Božanić-Bezić, Mogućnosti, Split, listopad 1966). Na satovima tog razdoblja uočljive su karakteristike ampira i bidermajera. Najčešći tip je stajaći (stolni) sat u obliku klasičnog portala s kolonetama. Uz taj se tip razvio pod utjecajem bečkog bidermajera zidni okviirni sat, koji se u nas dopunjuje elementima klasicizma, neobaroka i neorokoka.

Doba ampira i bidermajera zastupljeno je relativno najvećim brojem urarskih majstora i njihovih proizvoda. Već u prvom deceniju 19. stoljeća primljen je za zagrebačkog građanina urar Petar Merzlyak. Do sada su evidentirana tri njegova sata (kat. br. 11, 12, 13).

U novinskom oglasu godine 1833. preporučuje svoju urarsku radnju u Dugoj ulici 226 (danas Radićeva 10) urar Georg Szinkovits (kat. br. 18).

Urar Wilhelm König zastupljen je s nekoliko tipova satova. U »Agramer Zeitungu« posebno ističe da osim popravaka izrađuje i satove »vlastitom rukom«.

Neki urari lističu u svojim oglasima da se snabdijevaju satovima »iz prvih i najboljih izvora« (Beč, Švicarska),

a svoje ime stavljaju kao znak garancije. To nas upućuje na pretpostavku da se polovinom 19. stoljeća uglavnom uvoze dijelovi mehanizma, a zagrebački urari ih montiraju i stavljaju u kućišta.

Klasična uskladenost ampira i bidermajera prekinuta je polovinom 19. stoljeća pojavom neobaroka. Predstavnik je tog smjera u zagrebačkom urarstvu Johann Schenk. Sačuvano je više njegovih satova (kat. br. 22, 23, 24).

U katalogu prve gospodarske izložbe u Zagrebu godine 1864. navedena su imena urara koji izlažu različite satove, međutim do danas smo evidentirali samo nekoliko primjeraka Adolfa Königa (kat. br. 25).

Tradicija vlastite izrade satova nije prekinuta tokom 19. stoljeća. Godine 1885. na drvorezbarskom tečaju u obrtnoj školi izradio je Ivan Bixy drveni sat (kat. br. 26).

Krajem 19. stoljeća surađuju urari sa stolarima jer se uz sobni namještaj često projektira i veliki rezbareni podni sat. Lijep primjer takve suradnje zapažamo na podnom satu (dio blagovaonice) iz Muzeja za umjetnost i obrt, Zagreb (kat. br. 27), ukrašenu obojenim cvjetnim motivima u duhu folkloru i secesije.

Epoha ručne izrade satova završava 19. stoljećem. U 20. stoljeću potpuno je prevladala industrijska proizvodnja.

Muzej grada Zagreba zahvaljuje svim sugrađanima vlasnicima satova, Samostanu karmelićana Remete, Muzeju za umjetnost i obrt, Zagreb, Povijesnom muzeju Hrvatske, Zagreb, Muzeju grada Splita i Gradskom muzeju Varaždin, koji su pokazali razumijevanje i susretljivo posudili svoje primjerke kako bi izložba dala što cjelovitiji pregled zagrebačkog urarstva.

Zahvaljujemo dru Ivanu Bachu, naučnom savjetniku Muzeja za umjetnost i obrt, što je najpripravnije dao na uvid podatke o zagrebačkim urarima i Ivanu Gerersdorferu za stručne savjete o mehanizmu satova.

THOMAS LEUTHNER

- 1 Tabernakl-sat rani klasicizam, 1776.
Kućište je prizmatično, drveno, crno obojeno. Na bijelo emajliranom okruglom brojčaniku ispisani su brojevi I do XII, a na vanjskom krugu su arapske brojke, koje pokazuju minute i dane. Kazaljke su izvedene na proboj. Mehanizam je od mjedi.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom.
Signatura na bijeloj emajliranoj pločici: »Thomaš Leuthner in Agram 1776«. Vlasnik: Muzej grada Zagreba
vis. 53 cm, šir. 28 cm, dub. 15 cm inv. br. 1769
- 2 Zidni sat rani klasicizam, kraj 18. st.
Sat je ukrašen alegorijskim figuralnim motivima (Apolon i Dafne) od pozlačena drva. Brojčanik je na bijeloj emajliranoj ploči. Kazaljke su izvedene na proboj.
Pogon na oprugu s lancem i vretenastom zaprekom
Signatura na brojčaniku: »Thomas Leithner a Agram«
vis. 98,5 cm, šir. 47 cm, dub. 14 cm Vlasnik: Samostan karmelićana Remete
- 3 Tabernakl-sat rani klasicizam, kraj 18. st.
prizmatično kućište je od smeđe bojadisanog drveta. Na mjedenom brojčaniku su crne rimske brojke za satove i arapske za minute. Kućište je recendno (druga polovina 19. st.).
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom
Signatura na okrugloj pločici: »Thomas Leuthner Agram«
vis. 33 cm, šir. 30 cm, dub. 15,4 cm Vlasnik: Muzej grada Zagreba
inv. br. 1653

PETER FRÖLICH

- 4 Tabernakl-sat rani klasicizam, oko 1780.
Kućište je drveno, prizmatično, crno obojeno s okvirima od pozlaćenih letvica. Iza staklenih vratašca je pozlačena ploča od mjedi sa reljefnim klasicističkim vijencima. Na kružnom vijencu brojčanika su rimske brojke za satove i arapske za minute. Kazaljke su izvedene na proboj.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom
Signatura je na okrugloj pločici: »Peter Frölich Agram«
vis. 54,5 cm, šir. 28,8 cm, dub. 14,5 cm Vlasnik: Natalija Petranović
Zagreb, Boškovićeve 8/II

HEINRICH ROSENBERG

- 5 Zidni sat oko 1795.
Drveno, pozlačeno cilindrično kućište flankira s lijeve strane pozlaćen kip Atene(?), desno je stablo sa zmijom ovitom oko debla, a na vrhu je vaza s cvijećem. Brojčanik je bijelo emajliran s arapskim brojkama za satove, minute i dane u mjesecu.
Pogon na dva pera za odvijanje i njihalo.
Signatura na brojčaniku: »Heinrich Rosenberg in Agram«
vis. 69 cm, šir. 31,5 cm, dub. 12 cm Vlasnik: Muzej grada Zagreba
inv. br. 1634

JOSEPH HEIHELE

- 6 Džepni sat 1792.
Sat se nalazi u dvjema okruglim kutijicama od srebra. Brojčanik je od bijelog emajla, brojke su rimske i arapske, kazaljke su izrađene na proboj.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom.
Signatura na stražnjoj strani mehanizma: »Josebh Heihele in Agram«, u drugoj kutiji je punca »1792«.
Promjer 5 cm Vlasnik: Muzej za umjetnost i obrt,
inv. br. 9057

ANTON GEISLER

- 7 Tabernakl-sat klasicizam, oko 1800.
Prizmatično kućište je od crveno-smeđeg ulaštenog drva. Brojčanik je bijelo emajliran s arapskim brojkama za satove, minute i dane, u uglovima je oslikan vegetabilnim motivima, a iznad brojčanika je naslikan pejzaž.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku: »Anton Geisler in Agram«
vis. 41 cm Vlasnik:
šir. 25 cm Muzej grada Zagreba
dub. 13 cm inv. br. 1635

- 8 Tabernakl-sat Klasicizam sa elementima baroka, oko 1800.
Kućište je prizmatično, ustakljeno i tamnosmeđe obojeno. Prednja vratašca uokvirena su brončanom letvicom. Na bijelo emajliranom brojčaniku su arapske brojke za satove, minute i dane.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom i njihalom.
Signatura je na emajliranom srednjem medaljonu: »Anton Geisler in Agram«
vis. 44,5 cm Vlasnik:
šir. 27 cm Muzej za umjetnost i obrt,
dub. 15 cm inv. br. 2487

MATHIAS ONITSCH

- 9 Tabernakl-sat klasicizam, oko 1800.
Prizmatično kućište je od crno obojena lakiranog drveta. Iza staklenih vratašca je pozlaćena mjedena ploča s graviranim motivima rozeta. Kružni vijenac brojčanika je od kositra i ima rimske brojke za satove i arapske za minute.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom.
Signatura je ugravirana na okrugloj pločici: »Mathias Onitsch in Agram«
vis. 46,5 cm Vlasnik:
šir. 29,5 cm Muzej grada Zagreba
dub. 15 cm inv. br. 1415

FRANZ XAVER RUMMEL

- 10 Podni sat oko 1810.
Sat se nalazi u ormariću od crveno smeđeg ulaštenog drveta. Sastoji se od tri dijela. U gornjem ustakljenom kvadratičnom dijelu je bijelo emajlirani brojčanik sa tri kazaljke. Srednji ustakljeni dio zatvara veliko njihalo i uteg. Donji dio je od punog drveta u vidu postamenta.
Pogon na uteg s Amantnom zaprekom i njihalom
Signatura na brojčaniku: »Franz Xav. Rumel in Agram«
vis. 212 cm Vlasnik:
šir. 38,5 cm Muzej za umjetnost i obrt,
dub. 20 cm inv. br. 11408

PETER MERZLYAK

- 11 Stajaći sat rani bidermajer, oko 1820.
Sat ima drveno kućište u obliku lire sa mjedenim ukrasnim okovima. Na bijelo emajliranom brojčaniku su arapske brojke za satove i dane u mjesecu.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku »Peter Märslack in Agram«
vis. 63 cm Vlasnik:
šir. 35,5 cm Muzej grada Zagreba
dub. 16,5 cm inv. br. 1768
- 12 Stajaći sat u ormariću bidermajer, oko 1820.
Sat se nalazi u drvenom ustakljenom, crno obojenom ormariću sa pozlaćenim vijencem ovulusa. Četiri glatka crno obojena stupa nose arhitrav i kućište s mehanizmom. Brojčanik ima bijelo emajliran kružni vijenac s rimskim brojkama. U zatvorenom podnožju je muzički automat.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku: »Peter Merslak«
vis. 94 cm Vlasnik:
šir. 54,5 cm Fedor Sahnó,
dub. 29 cm Zagreb, Jakovljanska 6

- 13 Stajaći sat ampir, oko 1815. g.

Drveno kućište stoji na četiri alabasterna stupića, ukrašeno je aplikama od pozlaćene mjedi. Na brojčaniku su dvije pomične figurice erosa spojene s mehanizmom za izbijanje, izvedene su od cizelirane mjedi.

Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.

Signatura na brojčaniku: »Peter Merslak in Agram«

vis. 69 cm

Vlasnik:

šir. 38 cm

Muzej grada Zagreba

dub. 16,5 cm

inv. br. 3655

WILHELM KÖNIG

- 14 Zidna ura njihalica ampir, 1815.

Kućište ure je okruglo od pozlaćene mjedi sa zrakastim izrezima na obodu — u obliku sunca. Sama ura je na kraju sekundnog njihala. Njihalo s urom obješeno je na gornjem dijelu nosača.

Pogon na oprugu, sa Amantovom zaprekom

Signatura »Wilhelm König, Zagreb, 1815.«

duž. njihala s urom 132 cm

Vlasnik:

duž. stalka 142 cm

Muzej za umjetnost i obrt,

promjer kućišta sata 39 cm

inv. br. 9353

- 15 Putni sat, budilnik ampir, oko 1820.

Kućište je od cizelirane mjedi. Sa niskog pačetvorinastog postolja izrasta nosač valjkastog kućišta sa mehanizmom. Kućište obavijaju volute. Između voluta je košarica sa cvijećem. Brojčanik je također od mjedi s rimskim brojkama.

Pogon na oprugu s vretenom zaprekom

Signatura na brojčaniku »Wilhelm König Agram«

vis. 24,5 cm

Vlasnik:

šir. 12 cm

Gradski muzej Varaždin

dub. 8 cm

inv. br. 2601/185-2

- 16 Zidni okvirni sat neorokoko, oko 1850.

Okvir kućišta je od drveta, izveden u dva nivoa, pozlaćen s plastičnim vegetabilnim ukrasom. Brojčanik je bijelo emajliran, brojke su rimske.

Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.

Signatura na brojčaniku: »König« drugi red nečitko, vjerojatno Agram.

vis. 72 cm

Vlasnik:

šir. 58 cm

Muzej grada Zagreba

dub. 14 cm

inv. br. 3656

- 17 Putni sat, budilnik oko 1840.

Sat je od mjedi, u obliku uspravne prizme. Na prednoj strani sata su staklena vratašca. Brojčanik je bijelo emajliran sa rimskim i arapskim brojkama.

Pogon na oprugu s vretenom zaprekom.

Signatura ispod brojčanika: »W. König & Sohn in Agram«

vis. 10 cm

Vlasnik:

šir. 7 cm

J. Ivanković, urar

dub. 4,5 cm

Zagreb, Tomićeva 4

GEORG SZINKOVITS

- 18 Stajaći sat kasni ampir, oko 1830.

Drveno kućište stoji na šest alabasternih stupića sa pozlaćenim bazama i kapitelima. Brojčanik je bijelo emajliran, a brojke su arapske. Na drvenom dijelu su aplikacije od metala u obliku stilizirane vegetacije i motiv lire.

Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.

Signatura na brojčaniku: »(Geo)rg Sz(i)nko(vi)t(s) in Agram«

vis. 66 cm

Vlasnik:

šir. 36 cm

Horkić Neda,

dub. 13 cm

Zagreb, Okrugljak 6

PETER SEMELROTH

- 19 Stajaći sat bidermajer, oko 1840.
Na postolju od crno ulaštenog drveta stoje dva alabasterna stupa koji nose oslikanu atiku. Ispod atike je valjkasto kućište mehanizma. Brojčanik je od mjedi s rimskim brojkama za satove. U postolju je mehanizam za sviranje.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku: »Peter Semelroth in Agram«
vis. 58 cm Vlasnik
duž. 38 cm Muzej grada Splita,
šir. 14 cm inv. br. XIX/32
- 20 Stajaći sat oko 1830.
Na drvenom postolju stoje dva stupa od posrebrene mjedi, koji nose cilindrično kućište sata. Brojčanik je od mjedi sa rimskim brojkama i ugraviranim vegetabilnim motivom.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na kružnom vijencu brojčanika: »Peter Semelroth in Agram«
vis. 54 cm Vlasnik
šir. 36 cm Dr A. Marochini
dub. 6 cm T. Brezovačkog 10, Zagreb
- 21 Zidni okvirni sat oko 1840.
Okvir kućišta je od drveta, pozlaćen, s plitkim plastičnim ukrasom palmeta i ovulusa. Brojčanik je bijelo emajliran sa vegetabilnim vijencem. Ispod brojčanika vidi se njihalo. U sat je ugrađen mehanizam za sviranje.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku: »Peter Semelroth in Agram«
vis. 58 cm Vlasnik
šir. 46 cm Zvonimir Machnik
dub. 15 cm Zagreb, Srebrnjak 62

JOHANN SCHENK

- 22 Stajaći sat neobarok, oko 1850.
Sat je od pozlaćene bronce. Na podnožju su vegetabilni ukrasi na proboj. Desno na podnožju je valjkasto kućište a na njemu vaza s cvijećem. Lijevo je statua mladića s frulom u ruci. Na bijelo emajliranom brojčaniku su rimske brojke.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku: »Johann Schenk in Agram«
Vis. 25 cm Vlasnik
šir. 30 cm Muzej grada Zagreba
dub. 10,5 cm inv. br. 1659
- 23 Zidni okvirni sat neobarok, oko 1850.
Nekoliko nizova valovitih profiliranih okvira u dubinu i reljefni vegetabilni ukrasi čine ovaj sat tipičnim neobaroknim djelom. Bijelo emajlirani brojčanik s rimskim brojkama kobaltne je boje.
Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.
Signatura na brojčaniku: »Johann Schenk in Agram«
vis. 60 cm Vlasnik
šir. 50 cm Samostan karmelićana
dub. 12 cm Remete
- 24 Putni sat, budilnik oko 1840.
Sat je od mjedi, u obliku uspravne prizme. Na prednjoj strani su staklena vratašca s graviranim motivom cik-cak linije. Brojčanik je bijelo emajliran s rimskim brojkama.
Pogon na oprugu s vretenastom zaprekom.
Signatura ispod brojčanika: »Joh. Schenk in Agram«
vis. 12,5 cm Vlasnik
šir. 8,5 cm Muzej grada Zagreba
dub. 4,5 cm inv. broj 16555

ADOLF KÖNIG

- 25 Zidni sat oko 1870.
Drveno smeđe bojadisano kućište, ustakljeno sa tri strane. U gornjem dijelu je emajlirani brojčanik s rimskim brojkama. Njihalo je dugačko, od mjedi. Sat je iz ostavštine Augusta Šenoa.

Pogon na uteg s Grahamovom zaprekom.

Signatura na brojčaniku: »Adolfo König u Zagrebu«

vis. 128 cm

šir. 42 cm

dub. 17 cm

Vlasnik

prof. Zdenko Šenoa

Zagreb, Malinova 27

IVAN BRIXY

- 26 Tabernakl-sat pseudogotika i pseudorenesansa, 1885.
Kućište je ustakljeno, drveno, prizmatičnog oblika. Na prednjoj je strani profilirani rezbareni okvir u kojem je centralno smješten okrugao brojčanik s drvenim rezbarenim kazaljka. Iznad brojčanika je izrez iza kojeg prolaze brojevi za dane.

Pogon na oprugu s »duplex«-zaprekom.

Signatura je ispisana tintom na zadnjoj strani kalendara: »Ivan Brixy, građanski učitelj i frekventant drvorezbarskog tečaja u Obrtnoj školi u Zagrebu 14. V 1885.«

vis. 58,5 cm

šir. 37 cm

dub. 27,5

Vlasnik

Muzej za umjetnost i obrt,

Zagreb, inv. broj 9585

BRUNO WOLF

- 27 Podni sat oko 1900.
Sat se sastoji od tri dijela: donjeg s vratima, srednjeg užeg, ustakljenog za njihalo i utege i gornjeg s mehanizmom i brojčanikom od mjedi. Brojke su rimske.

Pogon na utege s Grahamovom zaprekom

Signatura na brojčaniku: »B. Wolf, Zagreb«

vis. 264 cm

šir. 32,5 cm

dub. 60 cm

Vlasnik

Muzej za umjetnost i obrt,

Zagreb, inv. broj 11707/5

- 28 Stolni sat oko 1835.

Sat je u obliku ilirskog grba kojemu na polumjesecu piše: »Udrit će i za nas sat«. Sat je pokriven staklenim zvonom. Sat je iz zbirke Ljudevita Gaja. Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.

Signature nema

vis. 10 cm

šir. 8,5 cm

dub. 5 cm

Vlasnik

Povijesni muzej Hrvatske,

Zagreb, inv. broj 1700

- 29 Slika-sat oko 1840.

Na drvenoj ploči uljanim je bojama naslikan zagrebački nadbiskupski dvor i stara katedrala. Bijelo emajlirani brojčanik je centralno postavljen. Slika je umetnuta u drveni profilirani okvir.

Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.

Signature nema

vis. 33 cm

šir. 30 cm

dub. 11 m

Vlasnik

Muzej grada Zagreba

inv. broj 1414

- 30 Zidni sat polovina 19. stoljeća

Sat je od željeza, pravokutnog oblika, na vrhu polukružno izvučen. Površina ploče je pokrivena bijelom uljanom bojom sa crnim rimskim brojkama. U gornjem polukružnom dijelu iznad brojčanika naslikana je panorama zagrebačke katedrale i dijela Bakačeve ulice.

Pogon je na utege s vretenastom zaprekom. Utezi nedostaju.

Signature nema

vis. 31 cm

šir. 22 cm

dub. 12 cm

Vlasnik

Povijesni muzej Hrvatske,

Zagreb, inv. broj 2109

31 Zidni okvirni sat

oko 1840. g.

Okvir sata je od drveta, pozlaćen, ukrašen ovulusom i stiliziranim palmetama. Brojčanik je kositren, sa rimskim brojkama. Na vrhu okvira je orao. U sat je ugrađen muzički automat s ilirskim napjevima («Još Horvatska nije propala» i «Nek se hrusti šaka mala»)

Pogon na oprugu s kukastom zaprekom.

Signature nema, vjerojatno Peter Semmelroth.

vis. 73 cm

šir. 45 cm

dub. 17 cm

Vlasnik

Dorica Tkalčić,

Zagreb, Trg Republike 3

POPIS ZAGREBAČKIH URARA U 18. I 19. STOLJEĆU

ARMANO Dragutin, spominje se krajem 19. i početkom 20. stoljeća.

BRIXY Ivan, rođen 1851. u Brinju, umro 1929. u Zagrebu.

Učitelj je na urarskoj školi u Ogulinu. (Kat. br. 26).

DORFMEISTER Engelbert, spominje se 1805.

EISENBARTH Carl, spominje se 1835.

ESCHER Franciscus, rođen oko 1771, spominje se 1805. do 1825. Umro 1825.

EXNER Antonius, rođen oko 1842, umro 1871.

EXNER Ivan, spominje se od 1882. do 1896.

FAILER Antonius, građanin Zagreba 1773.

FERRARI Jakob, spominje se 1855.

FRISCH Franciscus, oženio se 1823. umro oko 1829.

FROEHLICH Petrus, rođen u Njemačkoj, godine 1779. postaje građanin Zagreba (kat. br. 4)

GEISLER Anton, postaje građanin Zagreba 1797. Djeluje u Zagrebu do smrti 1844. (kat. br. 7, 8)

HEICHELE Joseph, spominje se 1792. (kat. br. 6)
HEICHELE Leonard, spominje se 1804. kao pomoćnik kod brata Josepha.
HUGOBAUER Josephus, rođen oko 1781. spominje se 1808. umro 1826.
JURANIĆ Pavao, rođen oko 1804. spominje se 1847. umro 1849.
KIESLICH (Kislić) Joseph, spominje se 1820. Izlaže u Zagrebu 1864.
KNEZ Mavro, spominje se krajem 19. i početkom 20. st. Izlaže u Budimpešti.
KÖNIG Adolf, sin W. Königa, postaje zagrebački građanin 1849. Izlaže na Gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1864. (kat. br. 25).
KÖNIG Wilhelm, rođen oko 1788. U Zagrebu se spominje već 1815. Umro 1863. (kat. br. 14, 15, 16, 17)
KRALJ Dragutin, spominje se 1895.
LENARD Bartolomaeus, rođen 1809. spominje se 1849. Umro 1869.
LEUTHNER Thomas, spominje se u Zagrebu 1776. Godine 1780. postaje građanin Zagreba (kat. br. 1, 2, 3)
MAERSLACK Peter, spominje se 1807. do 1849. (kat. br. 11, 12, 13)
MARGREITNER Franjo, spominje se krajem 19. i početkom 20. st.
ONITSCH Mathias, radi u Zagrebu krajem 18. i početkom 19. st. (kat. br. 9).
RAIFF Ignatius, građanin Zagreba 17. V 1754.
ROSENBERG Heinrich, djeluje u Zagrebu krajem 18. i početkom 19. st. Godine 1802. se ženi kao udovac, umro oko 1805. (kat. br. 5).
RUMMEL Franz Xaver, građanin Zagreba 4. II 1811. g. spominje se od 1840. do 1845. (kat. br. 10).
SCHENK Johann, rođen oko 1804. u Češkoj; g. 1843. postaje građanin Zagreba. Spominje se još godine 1851. i 1852. (kat. br. 22, 23, 24).

SCHISSER Bartolomaeus, oženio se 1805. g.
SCHWABBAUER Benedict, građanin Zagreba 3. II 1777. g.
SEMELROTH Peter, rođen oko 1807. g. Zagrebački građanin postaje 1835. Umro 1847. (kat. br. 19, 20, 21).
SZINKOVITS Georg (Sinković Juraj) oglašava godine 1833. svoju radnju u Zagrebu. (kat. br. 18).
SIROTH Emanuel, spominje se 1857.
STEIN Johannes, postaje građanin Zagreba 28. VII 1801.
STELLA Johannes, rođen oko 1792. spominje se od 1824. do 1829. Umro 1832.
STELLA Theresa, spominje se 1833.
STRAUB Hinko, spominje se 1864. do 1896. Izlaže godine 1864. u Zagrebu.
TOTH Sofija, izlaže na Gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1864. g.
VASIĆ Dragutin, spominje se krajem 19. i početkom 20. st. Izlaže u Budimpešti.
WINKLER Johann, spominje se 1830.
WOLF Bruno, spominje se 1902. g. u Zagrebu. (kat. br. 27)
ZANGEL Karlo (Dragutin), spominje se 1847. do 1852. g.
ZEHETNER Joseph, spominje se 1834. do 1852.

LITERATURA

Bach Ivan, Satovi s oznakama zagrebačkih urara u Muzeju grada Zagreba«, Iz starog i novog Zagreba, sv. IV, Zagreb, 1968.

Bassermann-Jordan, E. Uhren, Berlin 1914.

Gerersdorfer Ivan, Tri karakteristične epohe u historiji mehaničkog sata, rukopis kod autora.

Katalog izložbe »Kućni sat — stilski razvoj kroz vjekove«, Beograd 1964.

Katalog izložbe »Od sunčane ure do modernog chronometra«, Zagreb, 1954.

TABERNAKL-SAT (KATALOG BR. 4)

STAJAĆI SAT (KATALOG BR. 20)

ZIDNI SAT (KATALOG BR. 2)

STAJAĆI SAT (KATALOG BR. 18)

vlastita naklada. 300 primjeraka. oprema: juraj dobrović
tisak: radionice grafičkog školskog centra. zagreb 1968.